

11. Verotusvalmistelu

Taksoituslautakunta

Vuoden 1958 tuloista toimitettavaa taksoitusta varten 24. 9. 1958 valittuun taksoituslautakuntaan kuului 66 jäsentä eli sama määrä kuin edellisenäkin vuonna. Lautakunnan puheenjohtajana toimi varat. Torsten Nordberg ja varapuheenjohtajana isännöitsijä Väinö Ahde (Lautakunnan jäsenten nimet on lueteltu v:n 1959 kunnalliskalenterissa).

Lautakunta asetti keskuudestaan koko lautakunnan kokouksissa esille tulevia asioita valmistelemaan 12-jäsenisen valmisteluvaliokunnan, jonka puheenjohtajana oli lautakunnan puheenjohtaja. Taksoituksen toimittamista varten lautakunta ja kaantui 16 osastoon.

Lautakunta piti 4, valmisteluvaliokunta 9 ja eri osastot yhteensä 780 kokousta. Pöytäkirjat käsittivät lautakunnan osalta 41 pykälää, valmisteluvaliokunnan 38 ja eri osastojen yhteensä 323 592 pykälää.

Lautakunnan kokouksissa päätettiin taksoitukseen liittyvistä yleisluontoisista asioista, kuten eräisiin työntekijä- ja ammatinharjoittajaryhmiin kuuluville työstä aiheutuneiden kustannusten arvioimisesta (13—18, 24 §), puutarhasta saadun tulon arvioimisesta (21 §), esikaupungeissa olevien kiinteistöjen taksoitusperusteista (22 §), luontoisetujen raha-arvon arvioimisesta (23, 26 §), huoneiston omistajan nauttiman asuntoedun arvioimisperusteista (25 §), verovelvollisen henkilön veronmaksukyvyyn olennaisen vähentymisen johdosta myönnettävän vähennyksen arvioimisperusteista (27 §), kuolleen henkilön tulon vapauttamista verosta koskevista perusteista (28 §), käyttömaisuudesta myönnettävistä arvonvähennyksistä (29 §) ja kiinteistöjen harkintataksoituksessa noudatettavista perusteista (35 §). Lautakunta päätti myös Axel August Ekströmin rahaston korkovarojen jaosta (38 §) sekä teki kaupunginhallitukselle esityksen taksoituslautakunnan historian aikaansaamisesta (40 §).

Lautakunnan viimeisessä kokouksessa, joka pidettiin 8. 6., todettiin, että uuden verotuslain tullessa voimaan v:n 1960 alusta lukien taksoituslautakunta kunnallisena lautakuntana lakkaa olemasta 85 toimintavuoden jälkeen.

Taksoitusta varten antoi tuloilmoituksen 303 317 verovelvollista. Tarkkailuilmoituksia saapui lisäksi 3 614:n sellaisen verovelvollisen saamista tuloista, joista ei ollut annettu tuloilmoitusta. Taksoituksessa määrättiin 273 631 verovelvolliselle yhteensä 1 546 237 989 veroäyriä, joista kiinteistötulojen osalle tuli 67 928 774, elinkeino- ja ammattitulojen osalle 299 928 540 sekä henkilökohtaisten tulojen osalle 1 178 380 675

äyriä. Taksoitus valmistui kesäkuun alkupuolella ja siitä laadittu luettelo oli verovelvollisten nähtävänä 18. 6.—2. 7. välisen ajan.

Tutkijalautakunta

Tutkijalautakuntaan kuuluivat maistraatin jäsenistä kunnallispormestari Weio Henriksson, oikeusneuvosmies Arne Wennerqvist ja hänen estyneenä ollessaan vt. oikeusneuvosmies Olavi Joutsenlahti, kunnallisneuvosmiehet Aarne Kesänen sekä Armas Linnamaa sekä taksoituslautakunnan valitsemina jäseninä tarkastaja Kalle Altti, revisori Toivo E. Huttunen, varast.hoit. Jaakko Lehtoranta ja varat. Stig Wiberg. Lautakunnan puheenjohtajana toimi kunnallispormestari Weio Henriksson. Lisäksi kuului lautakuntaan 8 kaupunginvaltuuston valitsemää jäsentä. Muistutusten valmistavaa käsittelyä varten lautakunta jakaantui 4 jaostoon.

Lautakunta piti 2 ja sen jaostot yhteensä 96 kokousta. Lautakunnan pöytäkirjat käsittivät yhteensä 3 419 pykälää.

Lautakunnalle tehtiin taksoituksesta 3 414 muistutusta. Kun hyväksytyt muistutukset vastasivat yhteensä 3 702 970 veroäyriä, aleni veroäyrien lukumäärä 1 542 535 019 äyriin. Tämä taksoituksen lopullinen äyrimäärä jakaantui seuraavasti: 67 518 314 äyriä kiinteistötulosta, 297 601 407 äyriä elinkeino- ja ammattitulosta sekä 1 177 415 298 äyriä henkilökohtaisista tuloista.

Tutkijalautakunnan päätös asetettiin nähtäville 13. 10.

Kertomusvuotena oli veroäyrien hinta 13 mk.

Verolautakunta

Verolautakuntaan, jonka tehtävänä oli toimittaa kaupungissa valtion tulo- ja omaisuusverotus v:lta 1958, kuuluivat verojohtaja Erkki Sirviö puheenjohtajana, 39 valtiovarainministeriön määräämää muuta jäsentä ja 33 kaupunginvaltuuston valitsemää jäsentä. Valtiovarainministeriön määräämistä jäsenistä oli kuusi lautakunnan jaostojen puheenjohtajiksi määrättyä lisäjäsentä. Lautakunta oli jaettu 7 jaostoon.

Lautakunnan yleiskokouksissa, joita pidettiin 2, päätettiin verotusta yleensä koskevista asioista.

Veroilmoituksen antoi 304 615 verovelvollista. Lisäksi saapui tarkkailuilmoituksia 3 326 sellaisen verovelvollisen tuloista tai omaisuudesta, jotka eivät olleet antaneet veroilmoitusta. Veroa määrättiin yhteensä 190 941 verovelvolliselle.

Tulo- ja omaisuusverotuksen tuloksesta mainittakoon seuraavaa:

	mk	mk
Tulovero	25 800 542 873	
Omaisuusvero	4 012 702 012	
Veronkorotus	35 023 507	
Jälkiverotus	760 959 975	
	<hr/>	
	30 609 228 367	
Veronvähennys osinkotulon johdosta tehtyjen vähennysten perusteella	<hr/>	30 066 849 691
	542 378 676	

Koko maksuunpantu tulo- ja omaisuusvero oli siis 30 066 849 691 mk.

	mk	mk
Palautettava ennakko	2 691 874 659	
Ennakot, joita ei palauteta määrän pienuuden vuoksi	23 601	2 691 898 260
Tuloista pidätetty veron ennakko	5 776 661 085	
Maksuunpantu veron ennakko	21 638 846 083	
Suoritettava veromäärä	5 343 105 181	
Veromäärä, jota ei peritä sen vähäisyyden vuoksi .	<u>135 602</u>	<u>32 758 747 951</u>

Verotus valmistui marraskuun alussa ja veroluettelon lyhennysote oli julkisesti nähtävänä aikana 17.—30. 11. Verotuksesta tehtiin määräajassa 2 656 valitusta.

Perintöverolautakunta

Perintöverolautakunnan puheenjohtajan tehtävät hoiti verolautakunnan vara-puheenjohtaja Pentti Lappalainen.

Lautakunnalle annettiin 2 931 perunkirjaa ja 464 lahjaveroilmoitusta. Lautakunta ratkaisi 2 929 perintövero- ja 466 lahjaveroasiaa. Perintöveroa maksuunpantiin 285 575 827 mk ja lahjaveroa 58 733 710 mk.

Verovirasto

Henkilökunta ja palkkaus. Verujohtajana toimi edelleen varat. Erkki Sirviö sekä valtion palkkaamana apulaisverujohtajana lainop.kand. Erkki Säilä ja kaupungin palkkaamana apulaisverujohtajana lainop.kand. Toivo Tuunanen.

Virastossa oli 62 kaupungin vakinaista ja 114 tilapäistä virkaa. V:n 1960 alusta tapahtuneen kunnallisverotuksen ja valtionverotuksen yhdistämisen takia jätettiin vapautuneet virat edelleen täyttämättä, minkä vuoksi kaupungin vakinaisia viranhaltijoita oli vain 58 ja tilapäisiä 101. Valtion ylimääräisiä toimia virastossa oli 180 ja tilapäisiä 151. Lisäksi virastossa palveli 467 valtion satunnaista toimihenkilöä, joista 354 oli veroilmoitusten vastaanotossa ja verokirjojen laskennassa.

Kaupungin varoista suoritettiin palkkaa vakinaisille viranhaltijoille 43 993 646 mk ja tilapäisille viranhaltijoille 117 928 449 mk. Ylityökorvaukset ja muut palkkamenot olivat 1 036 065 mk. Valtion suorittamat viraston palkkamenot olivat yhteensä 233 371 705 mk.

Toimipaikat. Viraston päätoimipaikat olivat samat kuin aikaisemminkin. Talossa Helsingintie 1 ollut yleisen toimiston sivutoimisto lakkautettiin 31. 8. Ammattikoulun talossa Sturenkatu 18—20 toimi lisäksi noin kahden kuukauden ajan tilapäinen laskentaosasto, joka suoritti verokirjojen ja veronpidätystodisteiden laskemisen. Tammikuun lopulla oli viraston käytössä eri puolilla kaupunkia huone-tiloja veroilmoitusten vastaanottoa varten. Viraston käytössä olleista huoneistoista maksettiin vuokraa kaupungin varoista 13 805 963 mk ja valtion varoista 30 147 974 mk eli yhteensä 43 953 937 mk.

Vuoden päättyessä oli viraston kaluston hankinta-arvo yhteensä 49 137 663 mk. Tästä oli kaupungin varoilla ostettujen kirjoitus- ja laskukoneiden osuus 5 791 677 mk ja muun kaluston 13 534 415 mk sekä valtion varoilla ostettujen kirjoitus- ja laskukoneiden 13 345 974 mk ja muun kaluston 16 465 597 mk.

Toiminta. Kertomusvuonna suoritettiin virastossa v:lta 1958 toimitetun kunnallisverotuksen ja tulo- ja omaisuusverotuksen sekä kansaneläkevakuutusmaksun määräämisen ynnä vireillä olleiden perintö- ja lahjaverotusten valmistelu.

Verotuksen valmistelun yhteydessä virastosta lähetettiin ja sinne saapui lukuisasti erilaisia kirjelmiä, joista mainittakoon verovelvollisille lähetetyt kehotukset ja niihin annetut vastaukset sekä muiden paikkakuntien taksoitus- ja verolautakunnille lähetetyt ja niiltä saapuneet lausunnot ja tarkkailuilmoitukset. Kirjattuja postilähetyksiä saapui virastoon yhteensä 15 960. Kunnallistaksoituksesta ja kansaneläkevakuutusmaksun määräämisestä tehtyjen valitusten johdosta annettiin 2 378 selitystä lääninhallituksille ja korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Tulo- ja omaisuusverotuksesta sekä perintö- ja lahjaverotuksesta tehtyjen valitusten johdosta lähetettiin 5 670 valtionasiamiehen vastinetta tarkastuslautakunnille. Muitten virastojen käytettäväksi toimitettiin 4 266 asiaa koskevat asiakirjat.

Veroviraston esittelystä kaupunginhallituksen yleisjaosto käsitteli 1 207 kunnallisverotusta koskevaa verovapautusasiaa, poisti veron 77 tapauksessa, alensi veroa 553 tapauksessa ja myönsi veron maksuaikaan lykkäystä 92 tapauksessa, jota vastoin 485 hakemusta ei antanut aihetta enempiin toimenpiteisiin. Kansaneläkevakuutusmaksun alentamista ja poistamista koskevia vaatimuksia käsiteltiin kaupunginhallituksessa 743, jolloin maksu poistettiin 116 tapauksessa, sitä alennettiin 399 tapauksessa, maksuaikaan myönnettiin pidennystä 17 tapauksessa, kun taas 211 tapauksessa asia ei antanut aihetta enempiin toimenpiteisiin.

Virastolle esitettiin leimaverolain 87 §:ssä säädettyssä tarkoituksessa 10 354 arvo-paperikauppaa koskevaa leimaverolaskelmaa, joiden mukaan leimaveroa oli suoritettu 170 686 880 mk.

Viraston tarkastustoimisto suoritti 406 verovelvollisen kirjanpidon täydellisen tarkastuksen. Tarkastuksissa tuli ilmi, että näistä verovelvollisista 210 oli jättänyt ilmoittamatta tulojaan yhteensä 191 665 000 mk. Näiden ja tarkastustoimiston toimittamien muiden tarkastusten yhteydessä ilmeni myös, että 109 muuta tšekäläistä verovelvollista oli jättänyt ilmoittamatta tulojaan 53 275 000 mk. Toisilla paikkakunnilla asuvien verovelvollisten täältä saamista palkkioista ja muista tuloista, jotka tarkastuksia suoritettaessa saatiin selville, lähetettiin asianomaisille verolautakunnille 277 tarkkailutietoa.

Viraston asianvalvojan ja apulaisasianvalvojan suorittaman valmistavan tutkinnan jälkeen tehtiin rikospoliisille verosäännösten rikkomisesta 135 ilmoitusta poliisitutkintaa ja syytteeseen panoa varten. Näiden ja aikaisempina vuosina tehtyjen ilmoitusten johdosta vireille pannuissa syytejutuissa tuomittiin kertomusvuoden aikana tšekäläisessä raastuvanoikeudessa ja hovioikeudessa 69 henkilöä veronkavalluksesta, 64 henkilöä ennakkoperintää koskevien säännösten rikkomisesta, 4 henkilöä väärennyksestä sekä 7 henkilöä muista rikoksista. Tuomittu rangaistus oli 10 tapauksessa kuritushuonetta tai vankeutta ja muissa tapauksissa sakkoa. Korkein vapausrangaistus oli 10 kk kuritushuonetta sakkorangaistusten käsittäessä 10—200 päiväsakkoa. Tuomittujen sakkojen yhteismäärä oli 3 348 500 mk. Syyteasioiden yhteydessä tuomittiin maksettavaksi korvausta kaupungille 959 384 mk ja valtiolle 1 771 865 mk. Monissa sellaisissa tapauksissa, joissa suoritettut tutkimukset eivät johtaneet syytteeseen, hankittiin verotuksessa huomioonotettavia tietoja verovelvollisten ilmoittamatta jättämistä tuloista ja omaisuudesta. Lisäksi huolehdittiin

arvopaperikaupoista suorittamatta jätetyn leimaveron perimisestä sekä toimitettiin kaupungin ja valtion verosaamisten valvontaa varten konkurssi-, vuosihaaste-, pakkohuutokauppa- ja pesäeroasioissa tarpeelliset tiedot kaupunginhallituksen asiainmestoitimestolle, valtiovarainministeriölle ja lääninhallituksille.

Menot ja tulot. Kertomusvuonna oli edelleen voimassa kaupunginhallituksen 2. 1. 1958 ja valtiovarainministeriön 9. 1. 1958 hyväksymä sopimus, jonka mukaan viraston yhteisistä kustannuksista kaupunki suoritti 40 % ja valtio 60 %. Kaupungin varoista oli kertomusvuoden talousarvioon varattu veroviraston käytettäväksi määrärahoja yhteensä 209 657 229 mk. Lisämäärärahoja myönnettiin seuraavasti: vakinaisten viranhaltijain palkkaukseen 2 527 190 mk, tilapäisten viranhaltijain palkkaukseen 6 259 220 mk, työnantajan lapsilisä- ja kansaneläkemaksuihin 14 592 mk, vuokriin 3 379 036 mk, valaistukseen 136 470 mk sekä tarverahoihin 2 289 402 mk, joten määrärahojen yhteissummaksi tuli 224 263 139 mk. Määrärahoista jäi käyttämättä 20 274 926 mk. Viraston menot olivat kertomusvuonna yhteensä 485 124 299 mk, josta kaupungin osuus oli 194 049 719 mk ja valtion osuus 291 074 580 mk. Lisäksi kaupunki suoritti taksoitus- ja tutkijalautakunnan kokouspalkkioita 7 234 500 mk, näiden palkkioiden osalta lapsilisä- ja kansaneläkevakuutusmaksua 325 552 mk ja veroilmoituslomakkeiden painatuskustannuksia 2 378 442 mk. Kaluston hankintakustannuksia suoritettiin 47 365 mk.

Tuloja kertyi kaupungin evankelisluterilaisten seurakuntain taksoitusluettelon otteen ja kirkollisverolippujen valmistamisesta 3.2 mmk, mistä 40 % eli 1.28 mmk tilitettiin kaupungille ja 60 % eli 1.92 mmk valtiolle, sekä toimistuskirjan lunastuksista kaupungille 258 355 mk ja valtiolle 107 610 mk.

Veroviraston tilinpidon tarkastajat toimittivat kuukausitilitysten tarkastukset välittömästi niiden valmistuttua, jolloin sekä lääninhallitukselle että kaupunginhallitukselle lähetettyihin tili-ilmoituksiin merkittiin asianmukainen tarkastuslausunto.

Kunnallisten veroviranomaisten toiminnan lakkaaminen. 12. 12. 1958 annetun verotuslain tultua voimaan 1. 1. 1960 suorittavat kunnallisveron, valtionveron, kirkollisveron ja kansaneläkevakuutusmaksun määräämisen, maksuunpanon ja kannon kuhunkin kuntaan asetetut verolautakunta ja tutkijalautakunta sekä kuhunkin veropiiriin perustettu verotoimisto (Helsingissä verovirasto), jotka kaikki ovat valtion viranomaisia. Kunnallisten taksoitus- ja tutkijalautakuntien samoin kuin myöskin kuntien verovirastojen toiminta lakkasi näin ollen 31. 12. 1959.

Mitä tulee toimintansa lopettaneeseen Helsingin kaupungin verovirastoon, voitaneen pitää sen perustamisvuotena 1907, jolloin kaupunki perusti taksoituksen valmistelussa avustajana toimineen taksoitussihteerin viran. V. 1910 asetettiin taksoituksen valmistelusta huolehtimaan taksoitusvalmisteluvaliokunta, jossa oli virkamies puheenjohtajana. Kaupungin veroviraston virasto-organisaatio luotiin kuitenkin varsinaisesti vasta v. 1936 virastolle hyväksytyssä johtosäännössä.